

Minnen från Kolbäck-Munktorps polisdistrikt

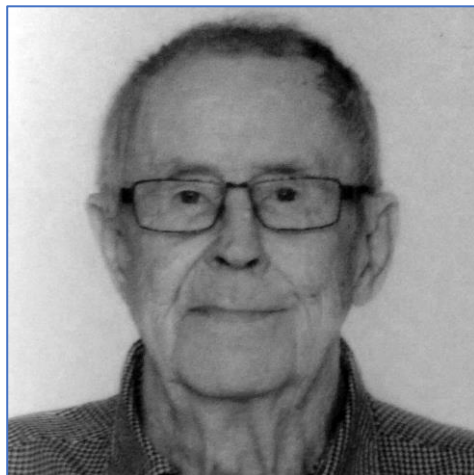
Följande berättelse är Nils Bäckwalls kommentarer till nedanstående fotografi, som han fick från Kolbäcks hembygdsförening.

Vid polisstationen i Kolbäck i början av 1960-talet. Övre raden från vänster: Eric Mörtberg, Alf Staflund. Nedre raden från vänster: Gösta Johansson (Jordung), Nils Bäckwall, Gunnar Arninger och Folke Westberg.

Nils Bäckwall berättar (2016)

Året var 1956 och jag hade bestämt mig för att söka en annan anställning. Jag var trött på det militära efter sex år och tänkte söka till polisen. Jag visste inte riktigt hur man skulle förfara, men samma år var jag kommenderad till en befälsövning för reservofficerare. Där träffade jag en reservfänrik som hette Gråberg. Jag minns inte förnamnet, men han berättade att han var biträdande landsfiskal i någon kommun i Uppland. Denne Gråberg tipsade mig då, eftersom han visste att jag hade anknytning till Kolbäck, att jag skulle skriva till Landsfogden i Västerås och söka anställning inom Västmanlands län.

Detta gjorde jag och efter bara några dagar fick jag ett meddelande och en tid för en anställningsintervju. Jag blev ju himla glad över detta, men samtidigt blev jag orolig över hur jag skulle klara en sådan här intervju. Men jag tog tjuren vid hornen och åkte till Västerås och fick träffa en "gammal gubbe", som jag tyckte var trevlig och gemytlig och jag fick svara på alla hans frågor. Jag tyckte själv att intervjun hade gått bra. Men han sa att han inte kunde lova mig någon anställning för närvarande. Han ville väl först kontrollera mina militära meriter.

En landsfogde på den tiden var länets högste polischef och chef även för landsfiskalerna i länet. Efter ytterligare någon vecka fick jag ett meddelande om att jag antagits till en provtjänst, som polis inom Siende landsfiskalsdistrikt, med placering i Skultuna. Ett litet distrikt, med bara två poliser, men vi samarbetade med kollegerna i Tillberga och Dingtuna. Där fick jag lära mig de första grundläggande kunskaperna och jag kände då att jag hade kommit rätt i livet. Jag ville bli polis på riktigt, så jag sökte och blev antagen till Polisskolan i Örebro.

Upplysningsvis vill jag berätta att denne Gråberg, som tipsade mig om hur jag skulle förfara för att söka till polisen, var son till landsfiskalen Ossian Gråberg i Kolbäck. Nog var det en tillfällighet eller ödets nyck, att det var en Kolbäckspojke som tipsade mig.

Nu äntligen är jag framme i Kolbäck med min berättelse: Nu är vi inne i maj månad 1958 och jag har fått en tjänst vid Kolbäck-Munktorps polisdistrikt med placering i Kolbäck och Munktorp. Den första tiden var vi inhysta i en länga vid Kolbäcks Gästgiveri men någon gång i början av 60-talet fick vi en alldeles egen polisstation i Tingshuset, som ni kan se på bilden på första sidan. I Munktorp hade vi också tillgång till en lokal för två poliser.

På fotografiet kan du se entrén till den fina polisstationen och de polismän som tjänstgjorde då, och det måste ha varit någon gång under 1962–1964. Många Kolbäcksbor kanske minns lokalen och besökte oss i något ärende, men många som inte minns tyckte säkert att det var konstigt att det fanns så många poliser och en egen polisstation i det "Lilla Kolbäck".

Men jag kan berätta att Kolbäck-Munktorps polisdistrikt var ytmässigt väldigt stort. Via gränsen mot Kolsva hade vi hela norra och södra Munktorp ner mot Ståholm och Strömsholm och sedan vidare genom Rytterne och ända ner till Tidö slott som då låg på gränsen till Dingtuna.

Inom vårt distrikt hade vi alltså två kungliga slott. Jag tyckte detta var fantastiskt, eftersom jag aldrig sett ett slott tidigare, och jag älskar hela kungahuset.

Nils Bäckwall berättar (forts)

Vår uppgift var ju att hjälpa och stötta våra medborgare, som behövde våra hjälpinsatser i båda kommunerna. Men på grund av tystnadsplikt kan jag inte gå in på några speciella fall.

Vi gjorde all polisiär verksamhet som ålades oss och vi hade en landsfiskal, som högste chef att redovisa våra åtgärder till. Vi hade även hand om skatteindrivning, vilket innebar att vi genomförde utmätning av egendom hos de stackare som hade skatteskulder.

Kolbäcks gästgiveri med flyglar cirka 1888-1897. Under en längre tid, fram till 1894 var tingsrätten förlagd på Gästgiveriet. Och Kolbäcks polisstation höll till i den västra flygeln (den högra framifrån sett) fram till mitten av 1950-talet. Själva gästgiveriet brann ner i mitten av 1890-talet och återuppbyggdes 1897 i två våningar. I flygeln till höger inreddes 1932 tjänstebostad för landsfiskalen och där bodde 1932-1951 landsfiskal Ossian Gråberg med sin familj.
Bild: Didrik Jansson/ Västmanlands läns museum

Nils Bäckwall berättar (forts)

Hos bönder kunde det hända att vi gjorde utmätning av en ko, om bonden saknade traktor eller maskin att utmäta. Kon fick stå kvar hos bonden tills han kunde betala sin skuld. Dessa arbetsuppgifter försvann när polisen förstatligades 1965 och Kronofogdemyndigheten tog över.

Jag nämnde nyss att vi hade två kungliga slott inom vårt distrikt — Strömsholms och Tidö slott. Jag minns ett uppmärksammat fall i början av 1960-talet. Vi fick in en anmälan om inbrott i Tidö slott, där slottssilver och andra värdefulla föremål hade stulits.

Jag och min kollega Eric Mörtberg fick denna anmälan på vårt bord, och genom spaning och förhör fick vi fram tre misstänkta ynglingar från en annan kommun. Vi grep dem och fick dem anhållna.

Interiör från Riddarsalen på Tidö slott, med många porträtt av släkten Oxenstierna på väggarna. Foto: Ernst Blom/Västmanlands läns museum.

Nils Bäckwall berättar (forts)

Vid förhör erkände de att de hade varit där flera gånger och stulit värdesaker som de sedan hade sålt till en hälare i Stockholm. Tidö slotts ägare eller förvaltare hade väldigt dålig kontroll på sina värdesaker, så vi fick aldrig reda på vad som verkligen hade stulits. Det var väldigt enkelt att ta sig in på slottet och på den tiden fanns inga larm.

Detta är en händelse, som jag kan berätta om utan att göra mig skyldig till brott mot tystnadsplikten.

Staten tar över

1965 blev polisväsendet förstatligat och jag hamnade i Västerås polisdistrikt med placering i Hallstahammar. Någon form av omstrukturering hade skett, så att lilla Kolbäck kom att tillhöra Hallstahammar, där jag sedan jobbade som utredningsman vid kriminalpolisen.

Fotnot: Nils Bäckwall avled 2018.

Nils Bäckwalls berättelse sammanställd av Kent Sjöström.